

**POLUGODIŠNJI KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ
MESSER TEHNOGAS A.D ZA 2013.GODINU**

Beograd, avgust 2013.

S A D R Ž A J:

I. POLUGODIŠNJI KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI	4
1. Finansijski konsolidovani izveštaj za 2013. godinu	4
1.1. Bilans stanja	5
1.2. Bilans uspeha	6
1.3. Izveštaj o tokovima gotovine	7
1.4. Izveštaj o promenama na kapitalu	8
1.5. Napomene uz finansijske izveštaje	9
II. POLUGODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU DRUŠTVA	36
1. Verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja Društva, a naročito finansijsko stanje u kome se Društvo nalazi i podaci važni za procenu stanja imovine Društva	37
2. Opis očekivanog razvoja Društva u narednom periodu, promena u poslovnim politikama Društva, kao i glavnih rizika i pretnji kojima je poslovanje Društva izloženo	37
3. Svi važniji poslovni događaji koji su nastupili nakon proteka poslovne godine za koju se izveštaj priprema	38
4. Svi značajniji poslovi sa povezanim licima	38
5. Aktivnosti Društva na polju istraživanja i razvoja	38
III. PODACI O STEČENIM SOPSTVENIM AKCIJAMA	38
IV. IZJAVA O PRIMENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA	38
1. Obaveštenje o kodeksu korporativnog upravljanja koji društvo primenjuje kao i mesto na kojem je njegov tekst javno dostupan	38
2. Sva bitna obaveštenja o praksi korporativnog upravljanja koje društvo sprovodi, a posebno one koje nisu izričito propisane zakonom	38
3. Odstupanja od pravila kodeksa korporativnog upravljanja ako takva odstupanja postoje i obrazloženje za ta odstupanja	38
V. IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE IZVEŠTAJA	39
VI. NAPOMENA	39

U skladu sa članom 50. i 51. Zakona o tržištu kapitala („Službeni glasnik RS“ broj 31/2011) i članom 3. Pravilnika o sadržini, formi i načinu objavljivanja godišnjih, polugodišnjih i kvartalnih izveštaja javnih društava („Službeni glasnik RS“ broj 14/2012) „Messer Tehnogas“ a.d., iz Beograda, Banjički put 62, MB:07011458 objavljuje:

POLUGODIŠNJI KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ ZA 2013.GODINU

I. POLUGODIŠNJI KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI

- **Bilans stanja**
- **Bilans uspeha**
- **Izveštaj o tokovima gotovine**
- **Izveštaj o promenama na kapitalu**
- **Napomene uz finansijski izveštaj)**

БИЛАНС СТАЊА

на дан 30.06.2013

у хиљадама динара

Позиција	АОП	Износ	
		30.06. текуће године	31.12. претходне године
1	2	3	4
АКТИВА			
A. СТАЛНА ИМОВИНА (002 + 003 + 004 + 005 + 009)	001	8.115.458	8.154.773
I НЕУПЛАЋЕНИ УПИСАНИ КАПИТАЛ	002		
II GOODWILL	003		
III НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА	004	10.667	20.762
IV НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА, ОПРЕМА И БИОЛОШКА СРЕДСТВА (006 + 007 + 008)	005	7.833.735	7.863.784
1. Некретнине, постројења и опрема	006	7.812.749	7.842.105
2. Инвестиционе некретнине	007	20.986	21.679
3. Биолошка средства	008		
V. ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ (010+011)	009	271.056	270.227
1. Учешћа у капиталу	010	590	590
2. Остали дугорочни финансијски пласмани	011	270.466	269.637
Б. ОБРТНА ИМОВИНА (013 + 014 + 015)	012	5.933.998	5.321.859
I ЗАЛИХЕ	013	571.697	441.627
II СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА	014		
III КРАТКОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА, ПЛАСМАНИ И ГОТОВИНА (016 + 017 + 018 + 019 + 020)	015	5.362.301	4.880.232
1. Потраживања	016	2.476.178	2.010.007
2. Потраживања за више плаћен порез на добитак	017	69.192	1.209
3. Краткорочни финансијски пласмани	018	2.306.709	2.218.505
4. Готовински еквиваленти и готовина	019	305.998	454.958
5. Порез на додату вредност и активна временска разграничења	020	204.224	195.553
В. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА	021	14.516	14.516
Г. ПОСЛОВНА ИМОВИНА (001 + 012 + 021)	022	14.063.972	13.491.148
Д. ГУБИТАК ИЗНАД ВИСИНЕ КАПИТАЛА	023		
Ђ. УКУПНА АКТИВА (022 + 023)	024	14.063.972	13.491.148
Е. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	025	42.689	42.235
ПАСИВА			
A. КАПИТАЛ (102+103+104+105+106-107+108-109-110)	101	12.183.988	11.736.345
I ОСНОВНИ КАПИТАЛ	102	1.871.390	1.871.397
II НЕУПЛАЋЕНИ УПИСАНИ КАПИТАЛ	103	0	
III РЕЗЕРВЕ	104	1.296.591	1.296.631
IV РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ	105	1.014.280	576.831
V НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ	106		
VI НЕРЕАЛИЗОВАНИ ГУБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ	107		
VII НЕРАСПОРЕЂЕНИ ДОБИТАК	108	8.012.839	8.002.598
VIII ГУБИТАК	109	11.112	11.112
IX ОТКУПЉЕНЕ СОПСТВЕНЕ АКЦИЈЕ	110		
Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ОБАВЕЗЕ (112 + 113 + 116)	111	1.879.984	1.754.803
I ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	112	74.406	98.267
II ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (114 + 115)	113	14.002	13.946
1. Дугорочни кредити	114	14.002	13.946
2. Остале дугорочне обавезе	115	0	
III КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (117 + 118 + 119 + 120 + 121 + 122)	116	1.791.576	1.642.590
1. Краткорочне финансијске обавезе	117	676.033	642.247
2. Обавезе по основу средстава намењених продаји и средстава пословања које се обуставља	118		
3. Обавезе из пословања	119	983.120	842.668
4. Остале краткорочне обавезе	120	31.443	28.824
5. Обавезе по основу пореза на додату вредност и осталих јавних прихода и пасивна временска разграничења	121	100.980	105.033
6. Обавезе по основу пореза на добитак	122		23.818
В. ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	123		
Г. УКУПНА ПАСИВА (101 + 111 + 123)	124	14.063.972	13.491.148
Д. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	125	42.689	42.235

БИЛАНС УСПЕХА

од 01.01.2013 до 30.06.2013

у хиљадама динара

Позиција	АОП	Износ	
		01.01.-30.06. текуће године	01.01.-30.06. претходне године
1	2	3	4
А. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА			
I ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ (202 + 203 + 204 - 205 + 206)	201	3.822.335	3.721.933
1. Приходи од продаје	202	3.777.040	3.653.557
2. Приходи од активирања учинака и робе	203	6.478	5.614
3. Повећање вредности залиха учинака	204	29.317	21.088
4. Смањење вредности залиха учинака	205	29.708	0
5. Остали пословни приходи	206	39.208	41.674
II ПОСЛОВНИ РАСХОДИ (208 до 212)	207	3.052.303	2.937.653
1. Набавна вредност продате робе	208	277.375	349.936
2. Трошкови материјала	209	1.170.987	1.053.462
3. Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	210	520.230	497.375
4. Трошкови амортизације и резервисања	211	473.577	472.646
5. Остали пословни расходи	212	610.134	564.234
III ПОСЛОВНИ ДОБИТАК (201 - 207)	213	770.032	784.280
IV ПОСЛОВНИ ГУБИТАК (207 - 201)	214		
V ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	215	152.788	228.512
VI ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	216	124.409	48.007
VII ОСТАЛИ ПРИХОДИ	217	164.309	14.600
VIII ОСТАЛИ РАСХОДИ	218	380.448	268.344
IX ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (213 - 214 + 215 - 216 + 217 - 218)	219	582.272	711.041
X ГУБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (214 - 213 - 215 + 216 - 217 + 218)	220		
XI НЕТО ДОБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА	221		
XII НЕТО ГУБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА	222	3.968	5.484
Б. ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (219 - 220 + 221 - 222)	223	578.304	705.557
В. ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (220 - 219 + 222 - 221)	224		
Г. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК			
1. Порески расход периода	225		
2. Одложени порески расходи периода	226		
3. Одложени порески приходи периода	227		
Д. Исплаћена лична примања послодавцу	228		
Ђ. НЕТО ДОБИТАК (223 - 224 - 225 - 226 + 227 - 228)	229	578.304	705.557
Е. НЕТО ГУБИТАК (224 - 223 + 225 + 226 - 227 + 228)	230		
Ж. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАЊИНСКИМ УЛАГАЧИМА	231		
3. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА ВЛАСНИЦИМА МАТИЧНОГ ПРАВНОГ ЛИЦА	232	578.304	705.557
И. ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ			
1. Основна зарада по акцији	233	1	1
2. Умањена (разводњена) зарада по акцији	234		

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

од 01.01.2013 до 30.06.2013

у хиљадама динара

Позиција 1	АОП 2	Износ	
		01.01.-30.06. текуће године 3	01.01.-30.06. претходне године 4
A. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			
I Приливи готовине из пословних активности (1 до 3)	301	3.756.196	3.465.084
1. Продаја и примљени аванси	302	3.732.760	3.461.237
2. Примљене камате из пословних активности	303	332	838
3. Остали приливи из редовног пословања	304	23.104	3.009
II Одливи готовине из пословних активности (1 до 5)	305	3.459.760	3.013.776
1. Исплате добављачима и дати аванси	306	2.537.691	2.165.021
2. Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	307	486.929	490.559
3. Плаћене камате	308	1.145	968
4. Порез на добитак	309	109.422	60.752
5. Плаћања по основу осталих јавних прихода	310	324.573	296.476
III Нето прилив готовине из пословних активности (I-II)	311	296.436	451.308
IV Нето одлив готовине из пословних активности (II-I)	312		
B. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА			
I Приливи готовине из активности инвестирања (1 до 5)	313	171.384	58.373
1. Продаја акција и удела (нето приливи)	314		
2. Продаја нематеријалних улагања, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	315	135.318	14.730
3. Остали финансијски пласмани (нето приливи)	316	4.117	0
4. Примљене камате из активности инвестирања	317	31.949	43.643
5. Примљене дивиденде	318	0	0
II Одливи готовине из активности инвестирања (1 до 3)	319	633.950	632.055
1. Куповина акција и удела (нето одливи)	320	0	0
2. Куповина нематеријалних улагања, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	321	545.214	522.488
3. Остали финансијски пласмани (нето одливи)	322	88.736	109.567
III Нето прилив готовине из активности инвестирања (I-II)	323		
IV Нето одлив готовине из активности инвестирања (II-I)	324	462.565	573.682
B. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА			
I Приливи готовине из активности финансирања (1 до 3)	325	262.215	103.767
1. Увећање основног капитала	326		0
2. Дугорочни и краткорочни кредити (нето приливи)	327	262.215	103.767
3. Остале дугорочне и краткорочне обавезе	328		0
II Одливи готовине из активности финансирања (1 до 4)	329	235.620	221.598
1. Откуп сопствених акција и удела	330		
2. Дугорочни и краткорочни кредити и остале обавезе (нето одливи)	331	235.509	221.598
3. Финансијски лизинг	332	111	
4. Исплаћене дивиденде	333		
III Нето прилив готовине из активности финансирања (I-II)	334	26.595	117.831
IV Нето одлив готовине из активности финансирања (II-I)	335		
Г. СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ (301 + 313 + 325)	336	4.189.795	3.627.224
Д. СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ (305 + 319 + 329)	337	4.329.330	3.867.429
Ђ. НЕТО ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ (336 - 337)	338		
Е. НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ (337 - 336)	339	139.535	240.205
Ж. ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	340	454.958	279.046
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	341	31.497	198.822
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	342	40.922	45.386
Ј. ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА (338 - 339 + 340 + 341 - 342)	343	305.998	192.277

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ

од 1.1.2013 до 30.6.2013

у хиљадама динара

Позиција	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП	АОП			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14								
	Основни капитал (група 30 без 309)	Остали капитал (рп. 309)	Неуплаћени уписани капитал (група 31)	Емисиона премија (рп. 320)	Резерве (рп. 321, 322)	Реваљоризационе резерве (рачуни 330 и 331)	Нереализовани добитци по основу хартија од вредности (рачуни 332)	Нереализовани губици по основу хартија од вредности (рачуни 333)	Нераспоређени добитак (група 34)	Губитак до висине капитала (група 35)	Откупљене сопствене акције удели (рп. 037, 237)	Укупно (кол. 2+3+4+5+6+7+8- 9+10-11-12)	Губитак изнад висине капитала (група 29)								
Стање на дан 01.01. претходне године ____	401	1866454	414	4879	427	440	14898	453	1282379	466	219334	479	492	505	6728978	518	11112	531	544	10105810	557
Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у претходној години - повећање	402		415		428	441		454	467		480	493	506		519		532		545		558
Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у претходној години - смањење	403		416		429	442		455	468		481	494	507		520		533		546		559
Кориговано почетно стање на дан 01.01. претходне године ____ (р.бр. 1+2-3)	404	1866454	417	4879	430	443	14898	456	1282379	469	219334	482	495	508	6728978	521	11112	534	547	10105810	560
Укупна повећања у претходној години	405	154	418		431	444		457	470	501627	483	496	509	705557	522		535		548	1207338	561
Укупна смањења у претходној години	406		419		432	445	337	458	148	471		484	497	510	523		536		549	485	562
Стање на дан 31.12. претходне године ____ (р.бр. 4+5-6)	407	1866608	420	4879	433	446	14561	459	1282231	472	720961	485	498	511	7434535	524	11112	537	550	11312663	563
Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у текућој години - повећање	408		421		434	447		460	473		486	499	512		525		538		551		564
Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у текућој години - смањење	409		422		435	448		461	474		487	500	513		526		539		552		565
Кориговано почетно стање на дан 01.01. текуће године ____ (р.бр. 7+8-9)	410	1866608	423	4879	436	449	14561	462	1282231	475	720961	488	501	514	7434535	527	11112	540	553	11312663	566
Укупна повећања у текућој години	411		424		437	450		463	476	293319	489	502	515	578304	528		541		554	871623	567
Укупна смањења у текућој години	412	97	425		438	451	201	464	477		490	503	516	529			542		555	298	568
Стање на дан 30.06. текуће године ____ (р.бр. 10+11-12)	413	1866511	426	4879	439	452	14360	465	1282231	478	1014280	491	504	517	8012839	530	11112	543	556	12183988	569

„Messer Tehnogas“ AD Beograd

**Napomene uz polugodišnji konsolidovani finansijske izveštaje za
2013. godinu**

1. OSNIVANJE I DELATNOST

“Messer Tehnogas” AD Beograd (u daljem tekstu "Matično preduzeće" ili „Grupa“) je akcionarsko društvo sa registrovanim sedištem u Republici Srbiji, koje se bavi proizvodnjom i distribucijom tehničkih gasova i medicinske opreme.

Matično preduzeće je inicijalno osnovano 1929. godine, kao fabrika za proizvodnju gasa, locirana u Rakovici u blizini Beograda. U 1992. godini Matično preduzeće je transformisano u deoničko društvo sa društvenim kapitalom, sa 10 centara lociranih na teritoriji Srbije i Crne Gore.

U toku 1997. godine, Matično preduzeće je transformisano u akcionarsko društvo, a prema Ugovoru o osnivanju od 15.09.1997. godine, izvršena je dokapitalizacija preduzeća od strane "Messer Griesheim" GmbH, Frankfurt, koji postaje većinski akcionar sa učešćem od 60% u kapitalu Matičnog preduzeća. Rešenjem br. XII-Fi.11928/02 od 04.11.2002. godine Trgovinskog suda u Beogradu, registrovano je smanjenje vrednosti i promena strukture osnovnog kapitala Matičnog preduzeća. Sadašnji vlasnik je Messer Group koji je pravni sledbenik Messer Griesheim sa učešćem u kapitalu od 81,93%

Sedište Grupe je u Beogradu, Banjički put br. 62.

Matično Preduzeće u svome sastavu ima četiri zavisna preduzeća i to: Progas, Nikšić, Republika Crna Gora, Messer GTM, Kosovska Mitrovica, Messer BH Gas Sarajevo, Bosna i Hercegovina i Messer Aligaz, Kartepe/Kocaeli, Turska, Messer Aligaz, Tirana, Albanija.

Sedišta zavisnih preduzeća članica Grupe, su sledeća:

Zavisno preduzeće	Adresa
Progas, Nikšić, Crna Gora	Vuka Karadžića bb
Messer GTM, Kosovska Mitrovica	Sitnica, K. Mitrovica
Messer BH Gas, Sarajevo, Bosna i Hercegovina	Rajlovačka bb,
Messer Albagaz, Tirana, Albanija	Autostrada Tiranë-Durrës KM 4,5
Messer Aligaz, Turska, Kartepe/Kocaeli	Yani Demiryolu Cd.No60

Ukupan broj zaposlenih u Grupi na dan:

Preduzeće	30.06.2013.	31. 12. 2012.
Messer Tehnogas, Beograd	345	356
Progas, Nikšić, Crna Gora	5	7
Messer GTM, Kosovska Mitrovica	4	4
Messer BH Gas, Sarajevo, Bosna i Hercegovina	29	27
Messer Albagaz, Tirana, Albanija	21	25
Messer Aligaz, Turska	68	74
Ukupno	472	493

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

2.1. Izjava o usklađenosti

Matično preduzeće vodi evidenciju i sastavlja finansijske izveštaje u skladu sa važećim Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srbije (Službeni glasnik RS 46/2006, 111/2009) i ostalom primenljivom zakonskom regulativom u Republici Srbiji.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji pravna lica i preduzetnici u Republici Srbiji sastavljaju i prezentuju finansijske izveštaje u skladu sa zakonskom, profesionalnom i internom regulativom, pri čemu se pod profesionalnom regulativom podrazumevaju primenljivi Okvir za pripremanje i prikazivanje finansijskih izveštaja („Okvir“), Međunarodni računovodstveni standardi („MRS“), Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja („MSFI“) i tumačenja koja su sastavni deo standarda, odnosno tekst MRS i MSFI, koji je u primeni, ne uključuje osnove za zaključivanje, ilustrujuće primere, smernice, komentare, suprotna mišljenja, razrađene primere i drugi dopunski materijal.

Izmene postojećih MRS i prevod novih MSFI, kao i tumačenja koja su sastavni deo standarda izdatih od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde i Komiteta za tumačenje MSFI do 1. januara 2009. godine, su zvanično usvojeni nakon odluke ministra finansija br. 401-00-1380/2010-16 i objavljeni su u Službenom glasniku RS 77/2010. Izmenjeni ili izdati MSFI i tumačenja standarda, nakon ovog datuma, nisu prevedeni i objavljeni, pa stoga nisu bili primenjeni prilikom sastavljanja priloženih finansijskih izveštaja.

Priloženi finansijski izveštaji su sastavljeni u formatu propisanom Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (Službeni glasnik RS 114/2006, 5/2007, 119/2008 i 2/2010), koji propisuje primenu seta finansijskih izveštaja, čija forma i sadržina nisu usaglašeni sa onim predviđenim u revidiranom MRS 1 – Prikazivanje finansijskih izveštaja, čija je primena obavezna za obračunske periode koji počinju na dan 1. januara 2010. godine.

Takodje propisi Republike Srbije nisu u saglasnosti sa MSFI i u pogledu izrade konsolidovanih finansijskih izveštaja, s obzirom da je Grupa članica Messer Group-e sa sedištem u Nemačkoj, i da je bila uključena u konsolidovane finansijske izveštaje Messer Group-e. Propisi Republike Srbije ne predviđaju izuzeće od obaveze sastavljanja konsolidovanih finansijskih izveštaja u takvim slučajevima, kako je to predviđeno MSFI, već nalažu izradu konsolidovanih finansijskih izveštaja ako je matično preduzeće registrovano van teritorije Republike Srbije.

Shodno napred navedenom, priloženi konsolidovani finansijski izveštaji se ne smatraju izveštajima pripremljenim u skladu sa MSFI, već u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srbije.

2.2. Pravila procenjivanja

Konsolidovani finansijski izveštaji su sastavljeni na osnovu načela prvobitne (istorijske) vrednosti, osim za sledeće pozicije:

- Finansijski instrumenti po fer vrednosti kroz bilans uspeha se vrednuju po fer vrednosti;
- Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju se vrednuju po fer vrednosti.

2.3. Zvanična valuta izveštavanja

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe su iskazani u hiljadama dinara (RSD), koji je funkcionalna valuta matičnog preduzeća i zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski izveštaji u Republici Srbiji. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u dinarima zaokruženi u hiljadama.

2.4. Korišćenje procenjivanja

Sastavljanje finansijskih izveštaja u skladu primenjenim okvirom za izveštavanje zahteva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrednosti sredstava i obaveza, kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda. Ove procene i pretpostavke su zasnovane na prethodnom iskustvu, kao i različitim informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, a koje deluju realno i razumno u datim okolnostima. Na bazi ovih informacija se formira pretpostavka o vrednosti sredstava i obaveza, koju nije moguće neposredno potvrditi na bazi drugih informacija. Stvarna vrednost sredstava i obaveza može da odstupa od vrednosti koja je procenjena na ovaj način.

Procene, kao i pretpostavke na osnovu kojih su procene izvršene, su predmet redovnih provera. Revidirane računovodstvene procene se prikazuju za period u kojem su revidirane, u slučaju da procena ima uticaj samo na dati period, ili za period u kojem su revidirane i za buduće periode, u slučaju da revidiranje utiče na tekući i na buduće periode.

Informacije o oblastima kod kojih je stepen procene najveći i koje mogu imati najznačajniji efekat na iznose priznate u finansijskim izveštajima Društva, date su u okviru sledećih napomena:

- Napomena 3.6 – Koristan vek trajanja nekretnina, postrojenja i opreme,
- Napomena 3.6 – Obezvredjenje vrednosti nefinansijske imovine,
- Napomena 3.4 – Obezvredjenje potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja,
- Napomena 33(a) – Rezervisanja po osnovu sudskih sporova,
- Napomena 3.11 - Penzije i ostale naknade zaposlenima.

2.5. Promene u računovodstvenim politikama

Grupa nije imalo promene u računovodstvenoj politici u 2013. godini

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Računovodstvene politike date u nastavku Grupa konzistentno primenjuje u svim periodima izveštavanja.

3.1. Konsolidacija

Priloženi konsolidovani finansijski izveštaji Grupe obuhvataju Matično preduzeće i sledeća zavisna preduzeća u inostranstvu:

Zavisno preduzeće	% vlasništva
Progas, Nikšić, Crna Gora	100%
Messer GTM, Kosovska Mitrovica	100%
Messer Albagaz, Tirana, Albanija	100%
Messer BH Gas, Sarajevo, Bosna i Hercegovina	100%
Messer Aligaz, Turska	99.9%

Zavisno pravno lice

Zavisno pravno lice je pravno lice pod kontrolom Matičnog preduzeća. Kontrola postoji kada Grupa ima sposobnost uticaja na finansijske i poslovne politike zavisnog pravnog lica u cilju ostvarivanja koristi od njegove delatnosti. Prilikom procene kontrole, potencijalna prava glasa koja se trenutno postoje se uzimaju u obzir. Finansijski izveštaji zavisnog pravnog lica su uključeni u konsolidovane finansijske izveštaje od dana uspostavljanja kontrole do dana prestanka kontrole. Finansijski izveštaji su sačinjeni na osnovu jedinstvenih računovodstvenih politika za slične transakcije i za druge događaje pod jednakim okolnostima.

Isključivanje internih odnosa pri sastavljanju konsolidovanih finansijskih izveštaja

Interni odnosi, kao i nerealizovani prihodi i rashodi nastali po osnovu transakcija unutar Grupe, isključuju se pri sastavljanju konsolidovanih finansijskih izveštaja.

3.2. Načelo stalnosti poslovanja ("going concern")

Finansijski izveštaji su pripremljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja ("going concern" konceptom), koji podrazumeva da će Grupa nastaviti da posluje u doglednoj budućnosti.

3.3. Poslovne promene u stranoj valuti

Poslovne promene u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu valute utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promene.

Monetarne pozicije iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunate su u dinare prema srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan bilansa. Nemonetarne pozicije preračunate su u dinare prema srednjem kursu valute koji je važio na dan poslovne promene.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale po osnovu izvršenih plaćanja i naplata u stranim sredstvima plaćanja u toku godine kao i kursne razlike nastale prilikom prevođenja sredstava i obaveza iskazanih u stranoj valuti na dan bilansa iskazane su u bilansu uspeha Grupe, kao prihodi/rashodi po osnovu kursnih razlika u okviru pozicije finansijskih prihoda/rashoda.

Potraživanja u koje je ugrađena valutna klauzula preračunati su u dinare po srednjem kursu valute koji je važio na dan bilansa. Pozitivni i negativni efekti nastali po ovom osnovu iskazani su u bilansu uspeha Grupe, kao prihodi/rashodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika u okviru kategorije ostalih prihoda/rashoda.

Zvanični srednji kursevi značajnijih stranih valuta su:

Valuta	30.06.2013.	31.12.2012.
USD	87,4141	86,1763
EUR	114,1715	113,7183

Zvanični srednji kursevi značajnijih stranih koje su uključen u konsolidaciju u odnosu na EUR:

Valuta	Prosečni 2013.	30.06.2013.	Prosečni 2012	31.12.2012.
BAM	1,95583	1,95583	1,95583	1,95583
ALL	139,41	139,41	139,41	139,59
TRY	2,5140	2,5137	2,3045	2,3452

3.4. Finansijski instrumenti

Klasifikacija

Grupa klasifikuje svoja finansijska sredstva u sledeće kategorije: finansijska sredstva po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednostima iskazuju u bilansu uspeha, krediti i potraživanja, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i sredstva koja se drže do roka dospeća. Klasifikacija zavisi od svrhe za koju su finansijska sredstva pribavljena. Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja.

Finansijska sredstva po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednostima iskazuju u bilansu uspeha

Finansijska sredstva po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednosti iskazuju u bilansu uspeha su finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja. Finansijsko sredstvo se klasifikuje u ovu kategoriju ukoliko je pribavljeno prvenstveno radi prodaje u kratkom roku. Derivati se takođe klasifikuju kao sredstva koja se drže radi trgovanja, osim ako su određeni kao instrument zaštite od rizika. Sredstva u ovoj kategoriji su klasifikovana kao tekuća sredstva. Na dan sastavljanja ovog izveštaja Grupa nema finansijska sredstva po fer vrednosti čiji se efekti promene u fer vrednosti iskazuju u bilansu uspeha.

Kredit i potraživanja

Kredit i potraživanja predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja, koja se ne kotiraju ni na jednom aktivnom tržištu. Uključuju se u tekuća sredstva, osim ukoliko su im rokovi dospeća duži od 12 meseci nakon datuma bilansa stanja. U tom slučaju se klasifikuju kao dugoročna sredstva.

Potraživanja se sastoje od potraživanja od kupaca u zemlji i inostranstvu i ostalih potraživanja.

Potraživanja od kupaca su iskazana po faktornoj vrednosti umanjenoj za odobrene popuste, kao i za ispravku vrednosti koja je zasnovana na proceni naplativosti pojedinačnog potraživanja. Ispravka vrednosti se formira za ona potraživanja za koje postoji objektivni dokaz da su obezvređena, odnosno za koja rukovodstvo Grupe procenjuje da se ne mogu naplatiti u punom iznosu, i ista se evidentira kao rashod u bilansu uspeha perioda kada je procena izvršena.

Dugoročni krediti obuhvataju dugoročne stambene kredite date radnicima. Dugoročni krediti se inicijalno priznaju po nabavnoj vrednosti, odnosno u visini datih sredstava. Na dan sastavljanja bilansa stanja krediti se prikazuju po nominalnoj vrednosti umanjenoj za iznos otplaćenih rata. U slučaju kada se proceni da postoji objektivni dokaz da su krediti obezvređeni, Grupa vrši procenu nadoknadivog iznosa kredita, a iznos gubitka nastao po osnovu umanjenja vrednosti plasmana evidentira se u bilansu uspeha u okviru ostalih rashoda.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U bilansu tokova gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumevaju gotovina u blagajni, sredstva na računima kod banaka.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana kao kredit i potraživanja, finansijska sredstva koje se drže do dospeća ili finansijska sredstva po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednosti iskazuju u bilansu uspeha. Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su plasmani za koje postoji namera držanja u neodređenom vremenskom periodu, koji mogu biti prodane zbog potrebe za likvidnošću ili usled promene kamatnih stopa, deviznih kurseva ili tržišnih cena. Ukoliko za finansijska sredstva raspoloživa za prodaju ne postoji aktivno tržište, ukoliko su sa fiksnim rokom dospeća, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju se vrednuju po amortizovanoj vrednosti primenom metoda efektivne kamatne stope.

Kod učešća u kapitalu postoji namera držanja u neodređenom periodu. Ova učešća mogu biti prodana u zavisnosti od potreba za likvidnošću ili u slučaju promene tržišnih cena.

Grupa ima učešća u kapitalu pravnih lica koja obuhvataju ulaganja u akcije pravnih lica i banaka. Ova ulaganja su vrednovana po fer vrednosti, kao hartije od vrednosti raspoložive za prodaju. Efekat promena vrednosti učešća u kapitalu, knjigovodstveno se obuhvata preko revalorizacionih rezervi Grupe. Učešća u kapitalu za koje ne postoji aktivno tržište vrednovana su po nabavnoj vrednosti.

Finansijska sredstva koja se drže do dospeća

Finansijska sredstva koja se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja i fiksnim rokovima dospeća, koja rukovodstvo ima nameru i mogućnost da drži do dospeća. U slučaju da Društvo odluči da proda značajan deo finansijskih sredstava koja se drže do dospeća, cela kategorija će biti reklasifikovana kao raspoloživa za prodaju. Finansijska sredstva koja se drže do dospeća klasifikuju se kao dugoročna sredstva, osim ako su rokovi dospeća kraći od 12 meseci od datuma bilansa stanja, kada se klasifikuju kao kratkoročna sredstva.

Priznavanje finansijskih sredstava

Kupovina ili prodaja finansijskog sredstva se evidentira korišćenjem računovodstvenog obuhvatanja na datum saldiranja transakcije.

Vrednovanje finansijskih sredstava

Finansijski instrumenti inicijalno se vrednuju po tržišnoj vrednosti koja uključuje transakcione troškove kod svih finansijskih sredstava ili obaveza osim onih koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Finansijska sredstva koja se vode po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednosti iskazuju u bilansu uspeha inicijalno se priznaju po fer vrednosti, a transakcioni troškovi terete troškove poslovanja u bilansu uspeha.

Prestanak priznavanja finansijskih sredstava

Grupa vrši isknjiženje finansijskog sredstva kada prava na priliv gotovine po osnovu tog sredstva isteknu ili kada ta prava prenese na drugoga. Svako pravo po prenetoj finansijskoj aktivi, kreirano ili zadržano od strane Grupe, priznaje se kao posebno sredstvo ili obaveza.

Vrednovanje po amortizovanim vrednostima

Amortizovana vrednost finansijskog sredstva je iznos po kome se sredstva inicijalno vrednuju, umanjen za otplate glavnice.

Vrednovanje po fer vrednosti

Fer vrednost finansijskih instrumenata je iznos za koji sredstvo može biti razmenjeno, ili obaveza izmirena, između obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Fer vrednost se određuje primenom dostupnih tržišnih informacija na dan izveštavanja i ostalih modela vrednovanja koje Društvo koristi.

Fer vrednost pojedinih finansijskih instrumenata iskazanih po nominalnoj vrednosti je približno jednaka njihovoj knjigovodstvenoj vrednosti. Ovi instrumenti obuhvataju gotovinu, kao i potraživanja i obaveze koje nemaju ugovoreno dospeće, ni ugovorenu fiksnu kamatnu stopu.

Rukovodstvo je mišljenja da usled prirode poslovanja Grupe i njegovih opštih politika, nema značajnih razlika između knjigovodstvene i fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza.

Obezvredjenje finansijskih sredstava

Grupa obračunava obezvređenje sumnjivih potraživanja na osnovu procenjenih gubitaka koji nastaju, jer kupci nisu u mogućnosti da izvrše tražena plaćanja. U proceni odgovarajućeg iznosa gubitka od obezvređivanja za sumnjiva potraživanja, Grupa se oslanja na starost potraživanja, ranije iskustvo sa otpisom, bonitet kupaca i promene u uslovima plaćanja. Ovo zahteva procene vezane za buduće ponašanje kupaca i time izazvane buduće naplate u gotovini. Stvarni nivo potraživanja koja su naplaćena može da se razlikuje od procenjenih nivoa naplate, što može pozitivno ili negativno da se odrazi na rezultate poslovanja.

Sva potraživanja koja su u kašnjenju više od 60 dana za kupce u zemlji i 90 dana za kupce u inostranstvu, kao i za sva ostala potraživanja za koja se proceni da su nenaplativa, formira se ispravka vrednosti u punom iznosu dospelih, a nenaplaćenih potraživanja.

Odluku o indirektnom otpisu, odnosno ispravci vrednosti potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti donosi rukovodstvo Grupe.

Otpis potraživanja od kupaca se vrši pod uslovom da su potraživanja prethodno bila uključena u prihode Grupe, da je potraživanje u knjigama Grupe otpisano kao nenaplativo i da Grupa nije moglo da naplati potraživanje sudskim putem. Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca donosi rukovodstvo Grupe.

Finansijske obaveze

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju u visini nabavne vrednosti koja predstavlja poštenu vrednost primljene nadoknade. Nakon inicijalnog priznavanja, finansijske obaveze se iskazuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope, osim finansijskih obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Amortizovana vrednost finansijske obaveze je iznos po kome se obaveze inicijalno vrednuju, umanjen za otplate glavnice, a uvećan ili umanjen za akumuliranu.

Finansijske obaveze uključuju obaveze po osnovu kredita odobrenih od banaka u zemlji. Obaveza je tekuća ukoliko se očekuje da bude izmirena u redovnom toku poslovnog ciklusa Grupe odnosno koja dospeva u periodu do 12 meseci nakon datuma bilansa stanja. Sve ostale obaveze se klasifikuju kao dugoročne.

Primljeni krediti sa ugovorenom valutnom klauzulom se obračunavaju u dinarskoj protivvrednosti deviznog iznosa neotplaćenog dela kredita. Prihodi i rashodi nastali po osnovu primene valutne klauzule evidentiraju se u okviru bilansa uspeha kao finansijski prihodi, odnosno finansijski rashodi.

Grupa vrši isknjiženje obaveze kada je obaveza izmirena, ukinuta ili kada je preneti na drugoga.

Obaveze iz poslovanja

Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze iz poslovanja vrednuju se po nominalnoj vrednosti.

3.5. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja su nemonetarna sredstva (ne predstavljaju opipljiva fizička sredstva) kao što su goodwill, patenti, licence, koncesije, zaštitni znakovi, žigovi, računovodstveni softveri, franšize, ulaganja u razvoj novih proizvoda, procesa i uređaja, autorskih prava i drugo. Za ova sredstva postoji verovatnoća da će u periodu dužem od jedne godine generisati ekonomske koristi u iznosu koji premašuje troškove.

Nematerijalna ulaganja se vrednuju po nabavnoj vrednosti ili ceni koštanja. Nakon početnog priznavanja, nematerijalna ulaganja se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti i gubitke usled obezvređenja.

Naknadni troškovi po osnovu ulaganja u nematerijalna ulaganja se mogu kapitalizovati samo u slučaju kada se mogu očekivati buduće ekonomske koristi od sredstva na koje se oni odnose. Svi ostali troškovi predstavljaju rashod perioda u kojem su nastali.

Obračun amortizacije nematerijalnih ulaganja počinje od dana u kojem je nematerijalno ulaganje raspoloživo za upotrebu. Osnovicu za obračun amortizacije čini nabavna vrednost umanjena za preostalu, rezidualnu vrednost. Ako preostala vrednost nije materijalno značajna, ne uzima se u obzir prilikom obračuna amortizacije, odnosno ne umanjuje osnovicu za amortizaciju. Nematerijalna ulaganja amortizuju se putem proporcionalne metode u roku od tri godina, uz korišćenje amortizacione stope od 33%.

3.6. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i gubitke usled obezvređenja. Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti ili po ceni koštanja. Nabavna vrednost uključuje izdatke direktno pripisive nabavljenom sredstvu.

Izdaci za nekretnine, postrojenja i opremu se priznaju kao sredstvo ako i samo ako je verovatno da će buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom priticati u Grupi i ako se izdaci za to sredstvo mogu pouzdano meriti. Nabavke nekretnina, postrojenja i opreme tokom godine evidentirane su po nabavnoj vrednosti koju čini faktura dobavljača uvećana za zavisne troškove nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme se knjiže direktno u korist ostalih prihoda. Gubici po osnovu prodaje ili rashodovanja nekretnina, postrojenja i opreme terete ostale rashode.

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme obračunava se po proporcionalnom metodu primenom amortizacionih stopa koje su određene tako da se nabavna vrednost nekretnina, postrojenja i opreme amortizuje u jednakim godišnjim iznosima u toku veka upotrebe. Amortizacija sredstava aktiviranih u toku godine se obračunava kada se sredstva stave u upotrebu, na nabavnu vrednost.

Primenjene stope amortizacije u tekućem i prethodnom obračunskom periodu su:

Opis	2013. %	Procenjeni vek trajanja u godinama	2012. %	Procenjeni vek trajanja u godinama
Građevinsko zemljište	0%		0%	
Građevinski objekti	2.5%	40	2.5%	40
Rezervoari, ASU, Isparivači,	6.66%	15	6.66%	15
Kompjuterska oprema	33.33%	3	33,33%	3
Motorna vozila	20%	5	20%	5
Ostala oprema i alati	20%	5	20%	5

Određivanje korisnog veka trajanja nekretnina, postrojenja i opreme se zasniva na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promenama na koje utiče veliki broj ekonomskih ili industrijskih faktora. Adekvatnost određenog korisnog veka trajanja se preispituje na godišnjem nivou ili kada god postoji indikacija da je došlo do značajne promene faktora koji su predstavljali osnov za određivanje korisnog veka trajanja.

3.7. Investicione nekretnine

Investicione nekretnine (zemljište, zgrade i oprema) svrstavaju se u investicione nekretnine ako se drže radi povećanja vrednosti ili davanja u zakup. Sredstvo koje se daje u zakup klasifikuje se kao investicione nekretnine ako se kao takvo može posebno identifikovati, odnosno ako je njegov najveći deo dat u zakup, a beznačajan deo se odnosi za obavljanje njegove sopstvene delatnosti.

Početno merenje investicionih nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti ili po ceni koštanja.

Naknadni izdaci koji se odnose na već priznatu investicionu nekretninu uvećavaju vrednost te investicione nekretnine, ako je verovatno da će priliv budućih ekonomskih koristi od investicione nekretnine da bude veći od prvobitno procenjene stope prinosa te investicione nekretnine. Svi ostali naknadni izdaci koji ne ispunjavaju prethodno navedene uslove priznaju se na teret rashoda perioda u kome su nastali.

3.8. Biološka sredstva

Grupa nije imala biološka sredstva.

3.9. Zalihe

Zalihe se iskazuju po ceni koštanja ili po neto prodajnoj vrednosti u zavisnosti od toga koja je niža. Neto prodajna vrednost je cena po kojoj zalihe mogu biti prodane u normalnim uslovima poslovanja nakon umanjenja cene za troškove prodaje.

Nabavnu vrednost sirovina i trgovačke robe čini faktorna cena dobavljača uvećana za zavisne troškove nabavke. Cenu koštanja nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda čine direktni troškovi materijala i zarada i pripadajući deo opštih troškova proizvodnje. Obračun izlaza zaliha vrši se po metodi prosečne ponderisane cene. Utvrđivanje prosečne ponderisane cene vrši se posle svakog ulaza materijala.

Terećenjem ostalih rashoda vrši se ispravka vrednosti zaliha robe u slučajevima kada se oceni da je potrebno svesti vrednost zaliha na njihovu neto prodajnu vrednost. Oštećene zalihe robe i zalihe koje po kvalitetu ne odgovaraju standardima se u potpunosti otpisuju. Ispravka vrednosti - obezvređenje zaliha vrši se za materijal i rezervne delove koji su bez promena duže od 1 godine.

3.10. Lizing

Grupa nije imala finansijske lizinge.

3.11. Naknade zaposlenima

Kratkoročne beneficije zaposlenih - porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje

U skladu sa propisima koji se primenjuju u zemljama u kojima posluju društva članica grupe, Grupa je obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Grupa ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova u periodu na koji se odnose.

Dugoročne beneficije zaposlenih - obaveze po osnovu otpremnina i jubilarnih nagrada

U skladu sa Pojedinačnim kolektivnim ugovorom o radu, Matično preduzeće je u obavezi da isplati otpremnine prilikom odlaska u penziju u visini 3 bruto mesečne zarade koju je zaposleni ostvario u mesecu koji prethodi mesecu u kome se isplaćuje otpremnina, a koje pri tom ne mogu biti manje od 3 prosečne mesečne bruto zarade isplaćene u Republici Srbiji u mesecu koji prethodi mesecu u kome se isplaćuje otpremnina.

Pored toga, Matično preduzeće, na osnovu kolektivnog ugovora, donosi odluku o isplati jubilarnih nagrada.

Grupa nema sopstvene penzione fondove niti opcije za isplate zaposlenima u vidu akcija i po tom osnovu nema identifikovanih obaveza na dan sastavljanja ovog izveštaja.

Kratkoročna, plaćena odsustva

Prema proceni rukovodstva Grupe, iznos kratkoročnih plaćenih odsustava na dan sastavljanja ovog izveštaja, godine nije materijalno značajan i shodno tome, Grupa nije izvršila ukalkulisavanje navedenih obaveza na dan bilansa stanja.

3.12. Rezervisanja

Rezervisanje se priznaje u bilansu stanja u momentu kada Grupa ima pravnu ili stvarnu obavezu nastalu kao rezultat prošlih događaja i kada je verovatno da će podmirenje obaveze zahtevati odliv sredstava s ekonomskim koristima.

3.13. Kapital

Kapital Grupe obuhvata osnovni kapital i to akcijski kapital, ostali kapital, zakonske rezerve, statutarne rezerve i neraspoređenu dobit.

Kapital Grupe obrazovan je iz uloženih sredstava osnivača Grupe u novčanom obliku. Osnivač ne može povlačiti sredstva uložena u osnovni kapital Grupe, osim u slučajevima predviđenim pozitivnim zakonskim propisima.

3.14. Prihodi

Prihodi od prodaje i pružanja usluga

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju u momentu kada se značajni rizici i koristi koji proizilaze iz vlasništva nad proizvodima i robom prenesu na kupca. Prihodi od prodaje proizvoda i robe su iskazani po fakturnoj vrednosti umanjenoj za odobrene popuste i porez na dodatu vrednost.

Prihodi od pružanja usluga se priznaju u obračunskom periodu u kome je usluga pružena i iskazuju po fakturnoj vrednosti umanjenoj za odobrene popuste i porez na dodatu vrednost.

Prihodi od aktiviranja učinaka

U okviru prihoda od aktiviranja učinaka i robe, iskazuju se prihodi po osnovu upotrebe robe, proizvoda i usluga za nematerijalna ulaganja, za osnovna sredstva, za materijal i za sopstveni transport nabavke materijala i robe.

Finansijski prihodi

Finansijski prihodi obuhvataju prihode od kamata, kursnih razlika i ostali finansijski prihodi, ostvareni iz odnosa sa matičnim, zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima.

Prihodi od kamata se, u skladu sa načelom uzročnosti, priznaju u bilansu uspeha perioda na koji se odnose.

Ostali prihodi

U okviru ostalih prihoda iskazani su dobiti po osnovu prodaje nekretnina, postrojenja i opreme (osnovnih sredstava) i nematerijalnih ulaganja, dobiti po osnovu prodaje dugoročnih hartija od vrednosti, dobiti od prodaje materijala, viškovi, prihodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika, prihodi od smanjenja obaveza, prihodi od ukidanja dugoročnih rezervisanja.

3.15. Rashodi

Rashodi se priznaju u bilansu uspeha po načelu uzročnosti prihoda i rashoda odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su nastali.

Poslovni rashodi

Poslovni rashodi obuhvataju troškove uslovljene stvaranjem prihoda od prodaje i uključuju nabavnu vrednost prodane robe, troškove materijala, goriva i energije, bruto zarade, troškove amortizacije i usluge pružene od strane trećih lica. Poslovni rashodi obuhvataju i opšte troškove kao što su troškovi zakupa, marketinga, osiguranja, platnog prometa, poreza i ostali troškovi nastali u tekućem obračunskom periodu.

Finansijski rashodi

Finansijski rashodi obuhvataju rashode po osnovu kamata i kursnih razlika i ostale finansijske rashode, koji se evidentiraju u bilansu uspeha perioda na koji se odnose, a u skladu sa načelom uzročnosti.

Ostali rashodi

U okviru ostalih rashoda iskazani su gubici po osnovu prodaje i rashodovanja nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalnih ulaganja, gubici po osnovu prodaje hartija od vrednosti, gubici od prodaje materijala, manjkovi, rashodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika, rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja u skladu sa računovodstvenom politikom Društva.

3.16. Porez na dobitak

Tekući porez

Porez na dobitak predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit preduzeća. Tekući porez na dobitak predstavlja iznos obračunat primenom propisane poreske stope na osnovicu koju predstavlja oporezivi dobitak. Oporezivi dobitak se utvrđuje u poreskom bilansu kao dobit pre oporezivanja iskazana u bilansu uspeha, nakon usklađivanja prihoda i rashoda na način propisan poreskim zakonodavstvom. Iznos ovako utvrđenog poreza i iskazanog u poreskoj prijavi se umanjuje po osnovu poreskih kredita i poreskih podsticaja.

Zakon o porezu na dobit preduzeća Republike Srbije obvezniku koji izvrši ulaganja u osnovna sredstva priznaje pravo na poreski kredit u visini od 20% izvršenog ulaganja, s tim što poreski kredit ne može biti veći od 33% obračunatog poreza u godini u kojoj je izvršeno ulaganje. Neiskorišćeni deo poreskog kredita može se preneti na račun poreza na dobit iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od deset godina.

Poresko zakonodavstvo Republike Srbije ne predviđa da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu, izuzev onih iz kojih proizilaze kapitalni gubici i dobiti, mogu se iskoristiti za umanjeње dobiti utvrđene u poreskom bilansu budućih obračunskih perioda, ali ne duže od deset godina.

Odloženi porez

Odloženi poreski efekti obračunavaju se za sve privremene razlike između poreske osnove sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrednosti utvrđene u skladu sa propisima o računovodstvu. Važeće poreske stope na dan bilansa stanja ili poreske stope koje su nakon tog dana stupile na snagu, koriste se za utvrđivanje odloženog poreza. Odložene poreske obaveze priznaju se u celini za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva priznaju se za sve odbitne privremene razlike, kao i po osnovu poreskih gubitaka i poreskih kredita koji se mogu preneti u naredne fiskalne periode do stepena do kojeg je izvesno da će postojati oporeziva dobit po osnovu koje se preneti poreski gubitak i poreski krediti mogu iskoristiti.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobitak perioda, izuzev iznosa odloženih poreza koji je nastao po osnovu revalorizacije nekretnina, postrojenja i opreme, kao ulaganja u akcije pravnih lica i banaka, a koji se evidentira preko revalorizacionih rezervi.

3.17. Zarada po akciji

Grupa izračunava i obelodanjuje osnovnu zaradu po akciji. Osnovna zarada po akciji obračunava se deljenjem neto dobitka koji pripada akcionarima, imaocima običnih akcija Grupe, ponderisanim prosečnim brojem izdatih običnih akcija u toku perioda.

3.18. Informacije o ogranaku

Grupa ima ogranak u Nikšiću, Republika Crna Gora. Ogranak svoju delatnost i finansijske izveštaje sastavlja u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima Republike Crna Gora.

4. PRIHODI OD PRODAJE

U hiljadama RSD	01-06 2013	01-06 2012
Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu	795.337	353.769
Prihodi od prodaje robe na inostranom tržištu	77.817	127.071
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu	2.562.000	2.778.627
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na inostranom tržištu	341.886	394.090
Ukupno	3.777.040	3.653.557

5. PRIHOD OD AKTIVIRANJA UČINAKA I ROBE

U hiljadama RSD	01-06 2013	01-06 2012
Prihod od aktiviranja robe za sopstvene potrebe	2.471	4.036
Prihod od aktiviranja proizvoda za sopstvene potrebe	4.007	1.578
Ukupno	6.478	5.614

5 OSTALI POSLOVNI PRIHODI

U hiljadama RSD	01-06 2013	01-06 2012
Prihodi od zakupnina	32.298	30.455
Ostali poslovni prihod	6.910	11.219
Ukupno	39.208	41.674

6. TROŠKOVI MATERIJALA I NABAVNA VREDNOST PRODATE ROBE

Nabavna vrednost prodate robe:

U hiljadama RSD	01-06 2013	01-06 2012
Nabavna vrednost prodate robe	277.375	349.936
Ukupno	277.375	349.936

Troškovi materijala:

U hiljadama RSD	01-06 2013	01-06 2012
Troškovi materijala za izradu	192.821	173.659
Troškovi ostalog materijala	35.941	232.996
Troškovi goriva i energije	942.225	646.807
Ukupno	1.170.987	1.053.462

8. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

U hiljadama RSD	01-06 2013	01-06 2012
Troškovi bruto zarada i naknada zarada	356.432	356.972
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	87.430	79.387
Troškovi naknada po ugovoru o delu	6.787	6.689
Troškovi naknade fizičkim licima	5.755	7.018
Ostali lični rashodi i naknade	63.826	47.309
Ukupno	520.230	497.375

9. TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA

U hiljadama RSD	01-06 2013	01-06 2012
Troškovi amortizacije	472.007	458.129
Troškovi rezervisanja	1.570	14.517
Ukupno	473.577	472.646

10. OSTALI POSLOVNI RASHODI

U hiljadama RSD	01-06 2013	01-06 2012
Troškovi transportnih usluga	269.602	242.398
Troškovi usluga održavanja	45.497	46.772
Troškovi zakupnina	23.841	24.665
Troškovi sajma	751	63
Troškovi reklame i propagande	4.392	3.766
Troškovi ostalih usluga	39.855	36.052
Troškovi neproizvodnih usluga	153.255	153.982
Troškovi reprezentacije	4.495	4.575
Troškovi premija osiguranja	15.862	16.381
Troškovi platnog prometa	1.785	2.310
Troškovi članarina	1.532	2.101
Troškovi poreza	12.949	16.370
Ostali nematerijalni troškovi	36.318	14.799
Ukupno	610.134	564.234

11. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI

U hiljadama RSD	01-06 2013	01-06 2012
Prihodi od kamata	32.373	44.596
Pozitivne kursne razlike	120.130	183.528
Ostali finansijski prihodi	285	388
Ukupno	152.788	228.512

U hiljadama RSD	01-06 2013	01-06 2012
Rashodi kamata	15.339	5.499
Negativne kursne razlike	108.810	42.327
Ostali finansijski rashodi	260	181
Ukupno	124.409	48.007

12. OSTALI PRIHODI I RASHODI

Ostali prihodi

U hiljadama RSD	01-06 2013	01-06 2012
Dobici od prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	140.699	11.338
Dobici od prodaje materijala	390	144
Viškovi	0	0
Prihodi od smanjenja obaveza	17	7
Prihodi od ukidanja dugoročnih rezervisanja	19.630	0
Ostali prihodi	3.573	2.020
Naplaćena otpisana potraživanja		1.091
Ukupno	164.309	14.600

Ostali rashodi

U hiljadama RSD	01-06 2013	01-06 2012
Gubici od prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postojenja	39.527	27.597
Gubici od prodaje materijala	107	16
Manjkovi	0	44
Rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja	4.515	8.786
Sudski troškovi, tužbe, kazne	0	0
Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha	108	
Ostali nepomenuti rashodi	8.699	6.928
Rashodi obezvređenja dugoročnih fin. Plasmana	0	
Rashodi po osnovu obezvređenja potraživanja	327.492	224.973
Ukupno	380.448	268.344

13. NEMATERJALNA ULAGANJA

Promene na nematerijalnim ulaganjima su prikazane u narednoj tabeli:

U hiljadama RSD	Patenti	Ostala nemat. ulaganja	Ukupno
	i licence		
Nabavna vrednost			
Stanje 01.01.2013.godine	26.350	70.992	86.523
Povećanje	2.145	84	2.229
Prenos sa drugih konta			0
Kursne razlike	-1162	-3495	-4.657
Smanjenje			0
Stanje 31.12.2013. godine	27.333	67.581	94.914
Ispravka vrednost			
Stanje 01.01.2013.godine	20.604	55.976	76.580
Amortizacija u toku godine	2.861	5.437	8.298
Kursne razlike	-797	166	-631
Prenos sa drugih konta			0
Smanjenje			0
Stanje 31.12.2013. godine	22.668	61.579	84.247
Neto sadašnja vrednos 31.12.2012	5.746	15.016	20.762
Neto sadašnja vrednos 30.06.2013	4.665	6.002	10.667

14. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Promene na nekretninama, postrojenu i opremi su prikazane u narednoj tabeli:

	Zemljište i građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Ostala osnovna sredstva	Sredstva u pripremi i avansi	Ulaganja u tuđa o.s	Ukupno
Nabavna vrednost						
Stanje 01.01.2013.godine	2.078.729	12.854.521	49.409	419.812	13.499	15.415.970
Povećanje	3.828	171.814	11.175	386.541	0	573.358
Prenos sa drugih konta	9.704	104.867	350	-114.921		0
Kursne razlike	-33.656	-81.059	15.420	-1.969	0	-101.264
Smanjenje		72.616	-2.028	3.911	0	74.499
Stanje 31.12.2013. godine	2.058.605	12.977.527	78.382	685.552	13.499	15.813.565
Ispravka vrednost						
Stanje 01.01.2013.godine	819.708	6.745.057	4.558	0	4.542	7.573.865
Amortizacija u toku godine	23.472	444.077	2.956	0	1.679	472.184
Kursne razlike	-2.230	-19.708	8.482	0	1	-13.455
Prenos sa drugih konta	0	0	0	0		0
Smanjenje	0	31.251	527	0		31.778
Stanje 31.12.2013. godine	840.950	7.138.175	15.469	0	6.222	8.000.816
Neto sadašnja vrednost 31.12.2012	1.259.021	6.109.464	44.851	419.812	8.957	7.842.105
Neto sadašnja vrednost 31.12.2013	1.217.655	5.839.352	62.913	685.552	7.277	7.812.749

15. INVESTICIONE NEKRETNINE

Promene na investicionim nekretninama su prikazane u narednoj tabeli:

U hiljadama RSD	01-06 2013	31.12.2012
Nabavna vrednost u 000 RSD		
Stanje 01.01.2013.godine	63.267	63.267
Smanjenje	0	0
Stanje 30.06.2013. godine	63.267	63.267
Ispravka vrednosti		
Stanje 01.01.2013.godine	41.588	40.177
Amortizacija u toku perioda	693	1.411
Smanjenje	0	0
Stanje 30.06.2013. godine	42.281	41.588
Neto sadašnja vrednost	20.986	21.679

Zgrade date u zakup i to Prodajni centar u Novom Sadu. Stara lokacija u Nišu i Kraljevu.

16. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

U hiljadama RSD	01-06 2013	31.12.2012
Učešće u kapitalu Tehnogas Hellas	26.007	26.007
Ispravka učešća u kapitalu Tehnogas Hellas	-26.007	-26.007
Učešće u kapitalu ostala pravna lica	18.803	18.803
Ispravka vrednosti ost.pr.lica	-18.213	-18.213
Ukupno	590	590

Grupa je, u skladu sa računovodstvenom politikom, na dan 30.06.2013. godine, učešća u kapitalu banaka i privrednih društava, vrednovalo po nabavnoj vrednosti jer ne postoji aktivno tržište.

U hiljadama RSD	01-06 2013	31.12.2012
Ostali dugoročni plasani	270.881	270.046
Hartije od vrednosti koje se drže do dospeća	83	89
Ispravka vrednosti ostalih dugoročnih plasman	-498	-498
Ukupno	270.466	269.637

18. ZALIHE

U hiljadama RSD	01-06 2013	31.12.2012
Materijal i rezervni delovi	85.312	70.097
Nedovršana proizvodnja	50.999	50.999
Gotoivi proizvodi	25.686	26.068
Roba	141.080	114.223
Dati avansi	268.620	180.240
Ispravka vrednosti datih avansa	0	0
Ukupno	571.697	441.627

19. POTRAŽIVANJA

U hiljadama RSD	01-06 2013	31.12.2012
Kupci u zemlji	3.362.898	2.553.947
Kupci u inostranstvu	648.962	674.682
Ispravka vrednosti kupaca	-1.713.619	-1.388.341
Ostala potraživanja iz specifičnih poslova	175.471	156.638
Osatla potraživanja	19.490	30.105
Ispravka vrednosti ostalih potraživanj	-17.024	-17.024
Ukupno	2.476.178	2.010.007

20. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

U hiljadama RSD	01-06 2013	31.12.2012
Kratkoročni krediti u zemlji	5.829	9.675
Hartije od vrednosti kojima se trguje	3.784	3.784
Ostali kratkoročni plasmani	2.300.880	2.208.830
Ispravka vrednosti hartij od vr.kojima se trg.	-3.784	-3.784
Ukupno	2.306.709	2.218.505

21. GOTOVINSKI EKIVALENTI I GOTOVINA

U hiljadama RSD	01-06 2013	31.12.2012
Hartije od vrednosti	322	291
Blagajna i ostala novčana sreestva	1.269	1.915
Devizni i dinarski tekući račun	304.407	452.752
Ukupno	305.998	454.958

22. POREZ NA DODATU VREDOST I AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

U hiljadama RSD	01-06 2013	31.12.2012
Porez na dodatu vrednost	190.155	171.803
Unapred plaćeni troškovi	6.081	12.554
Ostal AVR	7.988	11.196
Ukupno	204.224	195.553

23. OSNOVNI KAPITAL

Kapital konsolidovanog preduzeća:

U hiljadama RSD	01-06 2013	31.12.2012
Akcijski kapital	1.866.511	1.866.518
Udeli	0	0
Ostali kapital	4.879	4.879
Emisiona premija	14.360	14.392
Zakonske rezerve	367.078	367.078
Statutarne rezerve	915.153	915.161
Revalorizacione rezerve	1.014.280	576.831
Neraspoređena dobit	8.012.839	8.002.598
Gubitak	-11.112	-11.112
Ukupno	12.183.988	11.736.345

Struktura akcijskog kapitala pojedinačnog preduzeća Messer Tehnogas na dan 30.06.2013. je sledeća:

	Broj običnih akcija u 2013	% učešća
	Messer Group GmbH	849.396
Akcijski kapital manjinskih akcionara	187.262	18,06
Ukupno	1.036.658	100

Struktura udela u Progasu doo:

Udeli	Vrednost u EUR	%
Messer Tehnogas	1.225.750	100
Ukupno	1.225.750	100

Struktura udela u Messer GMT doo:

Udeli	Vrednost u EUR	% udela
Messer Tehnogas	220.000	100
Ukupno	220.000	100

Struktura udela u Messer BH GAS doo:

Udeli	Vrednost u EUR	% udela
Messer Tehnogas	8.500.000	100
Ukupno	8.500.000	100

Struktura udela u Messer Albagaz, Tirana

Udeli	Vrednost u ALL	% udela
Messer Tehnogas	505.272.000	100
Ukupno	505.272.000	100

Struktura akcionara u Messer Aligasu:

	Broj akcija	%
Messer Tehnogas	2.123.376.577	99,96
Messer Austrija	274.984	0,01
Messer Bulgaria	274.984	0,01
Messer Hungarogas	274.984	0,01
MesserTatragas	274.984	0,01
Ernst Bode	1	0,00
Wolfgang Indenhuck	1	0,00
Adof Walth	1	0,00
Ukupno	2.124.476.516	100,00

Grupu krajnje kontroliše porodica Messer, Nemačka.

Ukupan akcijski kapital u Messer Tehnogas-u podeljen je na 1.036.658 komada običnih akcija nominalne vrednosti od RSD 1.800,00 po akciji.

Ukupan akcijski kapital u Messer Aligas-u je podeljen 2.124.476.516 akcije nominalne vrednosti od TRY 0.01 po akciji.

Osnovna zarada po akciji je 558 RSD u periodu od 01.01.2013-30.06.2013. Osnovna zarada po akciji je izračunata deljenjem neto dobiti sa ukupnim brojem običnih akcija.

24. DUGOROČNA REZERVISANJA

Struktura dugoročnih rezervisanja

U hiljadama RSD	01-06 2013	31.12.2012
Dugoročna rezervisanja za sudske sporove	73.500	97.364
Ostala dugoročna rezervisanja	906	903
Ukupno	74.406	98.267

25. DUGOROČNE OBAVEZE

U hiljadama RSD	01-06 2013	31.12.2012
Dugoročni krediti	14.002	13.946
Ukupno	14.002	13.946

26. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE

U hiljadama RSD	01-06 2013	31.12.2012
Kratkoročne finansijske obaveze	676.033	642.247
Ukupno	676.033	642.247

26. KRATKOROČNE OBAVEZE IZ POSLOVANJA

U hiljadama RSD	01-06 2013	31.12.2012
Primljeni avansi	29.525	38.654
Dobavljači u zemlji i inostranstvu	772.947	643.497
Osale obaveze iz poslovanja	986	511
Ostale obaveze iz specifičnih poslova	179.662	160.006
Ukupno	983.120	842.668

27. OSTALE OBAZE IZ POSLOVANJA

U hiljadama RSD	01-06 2013	31.12.2012
Obaveza za neto zarede i naknade zarada	16.038	12.610
Obavza za poreze na zarade i naknade	711	502
Obaveze za doprinose na zarade i naknade	7.831	7.605
Obaveze na teret poslodavca za zarede	139	0
Ostale obaveze	6.724	8.107
Ukupno	31.443	28.824

29. OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DODATU VREDNOST I OSTALIH JAVNIH PRIHODA I PVR

U hiljadama RSD	01-06 2013	31.12.2012
PVR	47.505	69.285
Obaveze za ostale javne prihode	0	55
Obaveze za porez na dodatu vrednost	53.475	35.693
Ukupno	100.980	105.033

30. VANBILANSNA EVIDENCIJA

U hiljadama RSD	01-06 2013	31.12.2012
Tuđa roba na zalihama		
Ambalaža drugih lica	10	10
Tuđa oprema	160	160
Date bankarske garancije	41.445	40.991
Ostalo	1.074	1.074
Stanje	42.689	42.235

Ostalo u vanbilansnoj evidencije je zemljište kupljeno za potrebe stambene izgradnje. Tuđa oprema uključuje POS terminale za platne kartice Socete General banke.

31. ZARADA PO AKCIJI

U hiljadama RSD	2013	2012
Neto dobitak	578.304	705.557
Prosečan ponderisani broj akcija	1.036.658	1.036.658
Zarada po akciji (u RSD)	558	681

32. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA

U svom redovnom poslovanju Grupa ostvaruje poslovne transakcije sa povezanim licima. Grupa pruža usluge povezanim pravnim licima i istovremeno je korisnik njihovih usluga. Odnosi između Grupe i njegovih povezanih pravnih lica regulisani su na ugovornoj osnovi i po tržišnim uslovima.

Odnos sa povezanim preduzećima – potraživanja:

U hiljadama RSD	2013	2012
Messer Tehnoplina	145.038	111.540
Messer Croatia Plin	109.567	166.752
Messer Vardar Tehnogas d.o.o	36.087	37.035
Messer Mostar Plin	31.506	5.774
Messer Hungarogaz KFT	27.312	32.118
Messer Bulgaria	22.653	18.357
Messer Slovenia	18.153	20.242
Messer Group	1.575	1.569
Messer Romania Gaz S.R.L	804	2.778
Messer Ukraina	78	77
Messer Italia		2.010
Messer Austria		633
Ukupna	392.773	398.252

Potraživanja za date avanse:

U hiljadama RSD	2013	2012
	RSD 000	RSD 000
Messer Vardar Tehnogas d.o.o	107.857	108.471
Ukupno	107.857	108.471

Odnos sa povezanim preduzećima – obaveze:

U hiljadama RSD	2013	2012
Messer Group	116.016	92.271
Messer Tehnoplín	42.586	
Messer Vardar Tehnogas	16.290	16.230
Messer Austria	10.427	13.758
Messer Information Services	9.420	3.753
Messer Croatia plín	2.798	15.953
Messer Hungarogas	476	7.207
ASCO Carbon Dioxid	333	477
Messer Belgija	180	73
MEC		8.966
Messer Gas Pack		2.942
Messer Francuska		237
Messer Tehnoplín		
Messer Mostar		
Messer Meical Austria		
Messer Bulgaria		
Ukupno	198.526	161.867

Odnos sa povezanim preduzećima – prihod:

U hiljadama RSD	2013	2012
Messer Tehnoplín	375.525	785.793
Messer Hungarogas	105.633	182.154
Messer Bulgaria	74.818	137.418
Messer Croatia Plín	42.743	238.158
Messer Mostar Plín	27.011	53.964
Messer Romania	25.926	76.668
Messer Slovenija	24.305	43.697
Messer Vardar Tehnogas	17.513	46.141
Messer Italia	2.963	21.185
Messser Ukraina	79	79
Messer Technoga Praga		3.229
Messer Group		1.621
Messer Austria		
Ukupno	696.516	1.590.107

	2013	2012
Kratkoročne finan. obaveze	EUR 000	EUR 000
Messer Mostar	4.647	4.647
Messer Tehnoplín	1.000	1.000
Ukupno	5.647	5.647

33. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nije bilo značajnih događaja posle 30.06.2013.

U Beogradu, 09.08.2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih izveštaja

Zakonski zastupnik

M.P.

Olivera Rogović
*Rukovodilac finansija i
knjigovodstva*

Ernst Bode
Generalni direktor

II. POLUGODIŠNJI KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU DRUŠTVA

1. Verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja a naročito finansijsko stanje u kome se Društvo nalazi i podaci važni za procenu stanja imovine Društva

Prema procenama Ministarstva finansija i privrede, u Srbiji se 2013. godine očekuje rast BDP-a od 2,1%, naročito zbog Fiat-a i pokretanja Železare Smederevo 22. aprila ove godine. Prema procenama, BDP u prvih 6 meseci ove godine beleži rast od 0,7% u odnosu na isti period prethodne, dok je industrijska proizvodnja 4,2% veća u ovom periodu u odnosu na isti period prethodne godine. Najveći uticaj na rast industrijske proizvodnje imala je, između ostalog, proizvodnja motornih vozila.

Jedan od najznačajnijih događaja sa koji su se suočili veliki industrijski potrošači u Srbiji početkom 2013. godine bila je liberalizacija tržišta električne energije u zemlji. To je dovelo do rasta cene električne energije od skoro 70% u odnosu na cenu koju su ovi potrošači plaćali 2012. godine. Mi smo promenili dobavljača i tako dobili povećanje električne energije nešto više od 50%.

Kurs dinara se tokom prvog polugodišta 2013. godine kretao od 110,5426 dinara za 1 evro 1. maja 2013. godine do 114,5353 dinara za evro 24. juna. Priliv stranih direktnih investicija bio je skroman (217,3 miliona evra). Međugodišnji indeks potrošačkih cena je u junu 2013. godine dostigao 9,8%, iako je ciljana inflacija za 2013. godinu $4,0\% \pm 1\%$.

U junu 2013. godine inflacija je dostigla 5,5%. Prema prognozama NBS očekuje se da će drugo polugodište 2013. godine obeležiti postepeni rast inflacije koja će dostignuti svoj maksimum u toku prve polovine 2013. godine. Pri tom, ona će se verovatno privremeno kretati iznad gornje granice dozvoljenog odstupanja. Ciljana inflacija za 2013. godinu je $4,0\% \pm 1\%$. Prema procenama NBS, međugodišnja inflacija će u narednim mesecima biti u snažnom padu i vratiće se u granice dozvoljenog odstupanja od cilja do oktobra 2013. godine.

2. Opis očekivanog razvoja Društva u narednom periodu, promena u poslovnim politikama Društva, kao i glavnih rizika i pretnji kojima je poslovanje Društva izloženo

U svetlu ekonomskih aktivnosti očekivanih 2013. godine, postoje značajni rizici koji bi mogli imati uticaja na rezultat kompanije. Na prvom mestu to je rizik ponovnog gašenja peći u Železari Smederevo. Ova čeličana je ne samo najveći kupac Messer Tehnogasa, već su i postrojenja Messera u Smederevu projektovana prema profilu potrošnje Železara Smederevo koji je garantovao ispunjenost proizvodnih kapaciteta. Tehničke karakteristike Messerovog postrojenja u Smederevu takve su da samo snabdevanjem Železare Messer može ekonomično da posluje.

Tu je i rizik promena cene električne energije, koja se sada, za razliku od prošle godine, nabavlja na otvorenom tržištu.

U planu poslovanja Kompanije za 2013. godinu planirani su prihodi od prodaje u iznosu od 5.121.384 HRSD i investicije u iznosu od 1.311.011 HRSD. Plan je napravljen u jesen 2012. godine, pre najave Vlade Srbije o liberalizaciji tržišta električne energije od 1. januara 2013. godine, te bi troškovi mogli biti veći od planiranih, što bi kao rezultat imalo i nižu dobit od planirane.

U pogledu prodajnog programa Kompanije, očekuje se da će zadržati svoj udeo na tržištu i radi na pojedinačnim oblastima kako bi se povećala efikasnost u mnogim segmentima poslovanja.

U drugoj polovini 2013. godine očekuje se početak izgradnje novog postrojenja za razlaganje vazduha u Boru za snabdevanje nove topionice bakra u RTB-u Bor. Ukupna vrednost investicije je veća od 20 miliona evra.

3. Svi važniji poslovni događaji koji su nastupili nakon proteka poslovne godine za koju se izveštaj priprema

Nije bilo važnijih poslovnih događaja nakon 30.06.2013. godine

4. Svi značajniji poslovi sa povezanim licima

- Dokapitalizacija u Messer Aligaz u iznosu od 865.000 EUR u martu 2013. godine;
- Messer BH Gas, Sarajevo je pozitivno poslovalo 2012. godine i ostvarilo dobit. Iz dobiti ostvarene u 2012. godini, Messer Tehnogasu je isplaćena dobit kao osnivaču, od 2 miliona EUR neto;

5. Aktivnosti Društva na polju istraživanja i razvoja

Društvo nije imalo aktivnosti na polju istraživanja i razvoja

III. PODACI O STEČENIM SOPSTVENIM AKCIJAMA

Društvo ne poseduje sopstvene akcije. Društvo nije sticalo sopstvene akcije od sačinjavanja prethodnog godišnjeg izveštaja.

IV. IZJAVA O PRIMENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

1. Obaveštenje o kodeksu korporativnog upravljanja koji društvo primenjuje kao i mesto na kojem je njegov tekst javno dostupan.

Društvo primenjuje kodeks korporativnog upravljanja 2714/6 od 29.05.2012. koji se nalazi na sajtu www.messer.rs.

2. Sva bitna obaveštenja o praksi korporativnog upravljanja koje društvo sprovodi, a posebno one koje nisu izričito propisane zakonom

Društvo je u potpunosti sprovodilo sve principe predviđene kodeksom u cilju poboljšanja uslova poslovanja a u skladu sa Kodeksom korporativnog upravljanja doneti su i:

- Pravilnik o poslovnoj tajni
- Direktiva o poklonima (kojom se bliže određuju uslovi primanja i davanja poklona, reprezentacije)

Društvo je nastavilo da razvija socijalni aspekt poslovne saradnje sa stručnim školama i obrazovnim institucijama i da stipendira studente na smeru zavarivanje na Mašinskom fakultetu

3. Odstupanja od pravila kodeksa korporativnog upravljanja ako takva odstupanja postoje i obrazloženje za ta odstupanja

Nisu primećena odstupanja od Kodeksa korporativnog upravljanja

V. IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE IZVEŠTAJA

Izjavljujem da je prema mome najboljem saznanju, polugodišnji finansijski izveštaj sastavljen uz primenu odgovarajućih međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i da daje istinite i objektivne podatke o imovini, obavezama, finansijskom položaju i poslovanju, dobitima i gubicima, tokovima gotovine i promenama na kapitalu javnog društva, uključujući i njegova društva koja su uključena u konsolidovane izveštaje.

Ime i prezime	Naziv radnog mesta i dužnosti koje lice obavlja u Društvu
Mirko Goranović	Direktor finansija i administracije
Olivera Rogović	Rukovodilac finansija i knjigovodstva

VI. NAPOMENA

Skupština društva nije usvojila Polugodišnji konsolidovani izveštaj.

Javno društvo je dužno da sastavi Poluodišnji konsolidovani izveštaj, objavi javnosti i dostavi ga Komisiji, a regulisanom tržištu, odnosno MTP dostavlja ovaj izveštaj ukoliko su hartije od vrednosti tog društva uključene u trgovanje, i to najkasnije četiri meseca nakon završetka svake poslovne godine, kao i da obezbedi da godišnji finansijski izveštaj bude dostupan javnosti tokom najmanje pet godina od dana objavljivanja.

Društvo odgovara za tačnost i istinitost podataka navedenih u Polugodišnjem izveštaju.

U Beogradu,

Izvršni direktor

Dana 09.08.2013.

Ernst Bode
